

स्थानीय राजपत्र

गोकर्णेश्वर नगरपालिका, काठमाण्डौद्वारा
प्रकाशित

खण्ड: २) काठमाण्डौ, वैशाख महिना ९ गते २०७५ साल
संख्या: ५

भाग २

गोकर्णेश्वर नगरपालिका
नगर कार्यपालिका कार्यालयको सूचना

गोकर्णेश्वर नगर कार्यपालिका कार्य सम्पादन नियमावली, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नगर कार्यपालिकाले देहायको कार्यविधि बनाएको छ ।

गोकर्णेश्वर नगरपालिकाबजार अनुगमन निर्देशिका,
२०७५

प्रस्तावना: उपभोक्ताको स्वास्थ्य, सुविधा र आर्थिक हित कायम राख्न, उपभोग्य वस्तु वा सेवाको गुणस्तर, परिमाण एवं मूल्यको

अनियमितताबाट उपभोक्तालाई संरक्षण प्रदान गर्न, वस्तु वा सेवाको उत्पादनस्थल वा भन्सार बिन्दु, हुवानी मार्ग, भण्डारण तथा सञ्चय स्थल, थोक तथा खुद्रा बिक्री स्थल र उपभोग स्थल लगायतका ठाउँहरूमा वस्तु वा सेवा प्रदायक वा बिक्रेताको व्यावसायिक कारोबारको दर्ता, नवीकरण, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापन लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापको नियमन गर्न तत्कालनगरपालिकाबाट नियमित रूपमा प्रभावकारी बजार अनुगमन गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

गोकर्णेश्वर नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमति गर्ने) ऐन, २०७४ को दफा ४ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गोकर्णेश्वर नगर कार्यपालिकाले देहायको निर्देशिका बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस निर्देशिकाको नाम “गोकर्णेश्वर नगरपालिका बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७५” रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,-

(क) “अनुगमन टोली” भन्नाले कार्यालयले विशेषज्ञ सहित गठन गरेको बजार अनुगमन टोली सम्झनु पर्दछ ।

(ख) “कार्यालय” भन्नाले नगरपालिकाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।

- (ग) “नगरपालिका” भन्नाले गोकर्णेश्वर नगरपालिका सम्भन्नु पर्दछ ।
- (घ) “प्रदायक” भन्नाले वस्तु वा सेवाको उत्पादक, आयातकर्ता, भण्डारण वा बिक्री वितरण गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ङ) “वस्तु”भन्नाले उपभोक्ताले उपभोग वा प्रयोग गर्ने वस्तुको संमिश्रणबाट बनेको पदार्थ सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले उपभोग्य वस्तुको निर्माणमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ, रङ्ग, सुगन्ध वा रसायनलाई समेत जनाउँछ ।
- (च)“बिक्रेता”भन्नाले वस्तु वा सेवाको उत्पादक, पैठारीकर्ता, थोक वा खुद्रा विक्रेता, सेवा प्रदायक सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले होटल, लज, होप्टेल, खाजाघरको सञ्चालकलाई समेत जनाउँछ ।
- (छ)“स्थानीय सरकार”भन्नाले गाउँपालिका, नगरपालिकालाई सम्भन्नु पर्दछ र सो शब्दले उपमहानगरपालिका तथा महानगरपालिकालाई समेत जनाउँछ ।
- (ज) “सेवा”भन्नाले व्यावसायिक सेवा, सञ्चार सेवा, निर्माण तथा इन्जिनियरिङ सेवा, वितरण सेवा, शिक्षा सेवा, वातावरणीय सेवा, वित्तीय सेवा, स्वास्थ्य र सामाजिक सेवा, पर्यटन सेवा, मनोरञ्जन तथा खेलकुद सेवा, यातायात सेवा लगायतका दस्तुर वा पारिश्रमिक लिई वा नलिई प्रदान गरिने सम्पूर्ण सेवा सम्भन्नु पर्दछ ।

(भ्र) “समिति”भन्नाले दफा ३ बमोजिमको उपभोक्ता हित संरक्षण समिति सम्भन्तु पर्दछ ।

परिच्छेद-२

उपभोक्ता हित संरक्षण समिति

३. **उपभोक्ता हित संरक्षण समिति:** उपभोक्ताको हित संरक्षण सम्बन्धी विषयमा आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्न तथा बजार अनुगमन कार्यलाई मार्गदर्शन एवम् समन्वयको लागि नगरपालिकाले एक उपभोक्ता हित संरक्षण समितिको गठन गर्नेछ ।
४. **समितिको गठन:** समितिमा देहायबमोजिमसंयोजक तथा सदस्यहरू रहनेछन:-
- (क) नगरपालिकाको उपप्रमुख
-संयोजक
- (ख) नगरपालिकाको आर्थिक समिति समितिको
संयोजक -सदस्य
- (ग) काठमाण्डौ जिल्ला प्रशासन कार्यालय
वाइलाका प्रशासन
कार्यालयको अधिकृत प्रतिनिधि
-सदस्य
- (घ) खाद्य, गुणस्तर, औषधि वा
जनस्वास्थ्य, उद्योग वाणिज्य हेर्ने
(उपलब्ध भए सम्मका क्षेत्रगत विषय
हेर्ने) शाखाका प्रमुख वा प्रतिनिधि
-सदस्य
- (ङ) सम्बन्धित उद्योग वाणिज्य संघको
प्रतिनिधि -सदस्य
- (च) उपभोक्ता हित संरक्षणमा क्रियाशील

संस्था वा व्यक्तिहरुमध्येबाट एक जना
-सदस्य

(छ) कार्यालयको उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने
शाखा वा इकाईका प्रमुख -सदस्य
सचिवा

५. समितिका काम, कर्तव्य र अधिकार: समितिको काम,
कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:-

- (क) उपभोक्ता हित संरक्षणको लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्ने,
- (ख) अत्यावश्यक वस्तुहरुको माग र आपूर्तिको अवस्था सम्बन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन र मागको प्रक्षेपण गर्ने,
- (ग) दफा ८ को उपदफा २ अनुसार गठित अनुगमन टोलीद्वारा अनुसूची-१ को फाराममा उल्लेख भए अनुसार प्रस्तुत गरेको बजार अनुगमन सम्बन्धी प्रतिवेदन माथि विश्लेषण गरी आवश्यक निर्देशन दिने,
- (घ) उपभोक्तको हित संरक्षण गर्न आपूर्ति व्यवस्था र उपभोग्य वस्तु वा सेवाको छड्के अनुगमन गर्ने,
- (ङ) बजार अनुगमन सम्बन्धी कामको मूल्याङ्कन गर्ने र टोलीलाई आवश्यकता अनुसार मार्गदर्शन गर्ने,

- (च) नगरपालिकाले दिएको अन्य निर्देशन र आदेशको कार्यान्वयन गर्ने वा गराउने ,
- (छ) उपभोक्ता हित विपरीत कार्यमा आवश्यक कानूनी कारबाहीको लागि निरीक्षण वा अनुसन्धान अधिकृत तोक्ने ।

६. **समितिको बैठक:**समितिको बैठक महिनामा एक पटक अनिवार्य रूपमा बस्नु पर्नेछ । समितिको बैठकले आफ्नो कार्यविधि आफै तयार गर्नेछ । यसरी बैठक बस्दा कम्तीमा तीन दिन अगाडि बैठकको विषय सहितको सूचना सबै सदस्यलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

बजार अनुगमन सम्बन्धी व्यवस्था

७. **बजार अनुगमन:**नगरपालिका क्षेत्रभित्रवस्तु वा सेवाको आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापलाई उपभोक्ता मैत्री बनाउन नगरपालिकाले निम्न व्यवस्था गर्नु पर्नेछ:-

- (क) गुणस्तरीय उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको सहज र सर्वसुलभ आपूर्ति हुने वातावरणको सुनिश्चितता सहित उपभोक्ताको हक र हितको संरक्षण गर्न कार्यालयमा उपभोक्ता हित संरक्षण शाखा, इकाई वा डेस्कको व्यवस्था गरी नियमित र

- प्रभावकारी बजार अनुगमनको व्यवस्था गर्ने,
- (ख) बजार प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी र उपभोक्ता प्रति जिम्मेवार तुल्याउन प्रचलित कानूनको कायान्वयनमा जोड दिने,
- (ग) उपभोक्ता शिक्षा सम्बन्धी सचेतना र बजार अनुगमनको कार्ययोजना तयार गरी उपभोक्ता हित संरक्षणको विषयलाई विशेष प्राथमिकतामा राख्ने,
- (घ) उपभोक्तालाई सचेत र जागरूक तुल्याउन वडा समितिको कार्यालयदेखि नै उपभोक्ता सचेतना लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- (ङ) नगरपालिका अन्तर्गत स्थापित वा सञ्चालित उद्योग व्यवसायको दर्ता, नवीकरण, बिल विजक तथा बिक्रीको लागि राखिएका मालवस्तु, नापतौल, गुणस्तर, लेबल, आपूर्ति, आदिको अनुगमन गर्ने,
- (च) तरकारी, फलफूल, माछा, मासु, मिठाई पसल, डेरी, होटल लगायतका खाद्य वस्तुको बिक्री स्थलको मापदण्ड तोक्ने र छुट्टै

फलफूल तथा तरकारी बजार र
वधशालाको व्यवस्था गर्ने ।

८. **बजार अनुगमन टोली गठन:** (१) वस्तु वा सेवा प्रदायक व्यवसायको दर्ता, नवीकरण, आपूर्ति, मूल्य, नापतौल, विज्ञापन लगायत व्यापारिक क्रियाकलापको नियमित एवं आकस्मिक अनुगमनको लागि नगरपालिकाले बजार अनुगमन टोली गठन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने अनुगमन टोलीमा देहाय बमोजिमको पदाधिकारीहरु रहनेछन्:-

- (क) कार्यालयको उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखा वा इकाई वा डेस्कको प्रमुख
(ख) सम्बन्धित विषयगत क्षेत्रको प्रतिनिधि(उपलब्ध भएसम्म)
(ग) स्थानीय प्रशासनको प्रतिनिधि(उपलब्ध भएसम्म)
(घ) स्थानीय सुरक्षा निकायको प्रतिनिधि(उपलब्ध भएसम्म)
(ङ) उपभोक्ता हित संरक्षणमा क्रियाशील संस्था वा व्यक्तिहरुमध्येबाट नगरपालिकाबाट मनोनीत एक जना
(च) उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि (उपलब्ध भएसम्म)एक जना
(छ) स्थानीय पत्रकार वा सञ्चारकर्मी एक जना

(३) अनुगमन टोलीमा कम्तीमा पाँच जना प्रतिनिधि संलग्न भई बजार अनुगमन सम्बन्धी कार्य गर्नु पर्नेछ । कुनै विषयगत क्षेत्रको अनुगमन गर्ने कार्यमा सम्बन्धित क्षेत्रको विषयगत विज्ञ वा प्रतिनिधि अनिवार्य रूपमा समावेश गराउनु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण: यस निर्देशिकाको प्रयोजनको लागि “विषयगत विज्ञ वा प्रतिनिधि” भन्नाले कुनै विषयमा विशेष ज्ञान भएको विज्ञ वा सो सम्बन्धी विषय हेर्ने निकायको प्रतिनिधि जस्तै: खाद्य वा कृषि उपजको लागि खाद्य निरीक्षक, कृषि उत्पादनको लागि कृषि प्राविधिक वा गुणस्तर तथा नापतौलको सम्बन्धमा सम्बन्धित प्राविधिक वा त्यस्तो निकायको प्रतिनिधि सम्झनु पर्छ ।

(४) उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखा वा एकाइले मासिक रूपमा तोकिएको ढाँचामा बजार अनुगमनको एकीकृत प्रतिवेदन कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

९. बजार अनुगमन टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार: दफा ८ को उपदफा (१) बमोजिम गठित बजार अनुगमन टोलीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछ:-

- (क) बजार अनुगमनको पूर्व कार्ययोजना र मासिक अनुगमन कार्यतालिका बनाई स्वीकृतिको लागि समितिमा पेश गर्ने,
- (ख) स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम नियमित रूपमा बजार अनुगमन गर्ने र आवश्यकता बमोजिम आकस्मिक वा विशेष अनुगमन गर्ने,

- (ग) वस्तु वा सेवाको दर्ता, आपूर्ति, मूल्य, गुणस्तर, नापतौल, विज्ञापन लगायतका व्यापारिक क्रियाकलापको अनुगमन गर्ने,
- (घ) कालोबजारी, एकाधिकार (सिन्डिकेट), मिलिमोतोपूर्ण भाउ निर्धारण (कार्टेलिङ्ग), कृत्रिम अभाव तथा बजार प्रवेशमा अवरोध गर्ने जस्ता गैर प्रतिस्पर्धी व्यापारिक क्रियाकलाप भए वा नभएको अनुगमन गर्ने,
- (ङ) कुनै वस्तुको अनुचित व्यापारिक क्रियाकलाप (मिसावट वा गुणस्तरहीन) कम तौल भएको देखिएमा वा भेटिएमा आवश्यकता अनुसार त्यस्तो वस्तु जफत गर्ने, नष्ट गर्ने, कारोबार रोक्का गर्ने वा बन्द गर्ने लगायतका कार्य गर्ने,
- (च) समितिबाट समय समयमा दिइएका निर्देशन एवं आदेश बमोजिमका कामहरू गर्ने,
- (छ) बजार अनुगमन सम्पन्न गरेपछि सोही दिन प्रतिवेदन तयार गरी कार्यालयमा पेश गर्ने ।

१०. **बजार अनुगमन कार्यविधि:** (१) बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा निम्न विषयमा विशेष ध्यान दिनु पर्नेछ:-

- (क) विक्रेता वा सेवा प्रदायकले नियामक निकायबाट कानून बमोजिम प्रदान गरिने गरेको व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र, स्थायी लेखा नम्बर (प्यान) को प्रमाणपत्र, खाद्य अनुज्ञापत्र, औषधि पसल दर्ता प्रमाणपत्र लगायतका आवश्यक कागजात लिएको छ वा छैन, लिएको भए त्यस्तो प्रमाणपत्र नियमित रूपमा नवीकरण भए वा नभएको हेर्ने प्रमाणपत्र नलिएको वा नवीकरण गरेको नदेखिएमा बढीमा सात दिनभित्र सो कार्य गरी कार्यालयमा पेश गर्न लिखित निर्देशन दिने,
- (ख) विक्रेता वा सेवा प्रदायकले आफ्नो व्यवसायको साइनबोर्ड राखेको छ वा छैन हेर्ने र नराखेको भए तीन दिनभित्रमा राखी कार्यालयमा जानकारी दिन लिखित निर्देशन दिने,
- (ग) विक्रेता वा प्रदायकले वस्तुको विक्री कक्षमा मूल्य सूची राखेको छ वा छैन हेर्ने र नराखेको भए तीन दिनभित्रमा राखी कार्यालयलाई सोको जानकारी दिन लिखित निर्देशन दिने,
- (घ) मालवस्तुको परिमाण, मूल्य, गुणस्तर र तौल ठिक छ वा छैन हेर्ने,

- (ङ) प्याकेजिङ्ग गरिएको वस्तुको लेबलमा उत्पादक वा पैठारीकर्ताको नाम, उत्पादन मिति, उपभोग्य अवधि वा मिति, अधिकतम खुद्रा मूल्य, मिश्रण, भण्डारण र उपभोग गर्ने तरिका उल्लेख गरिएको छ वा छैन हेर्ने,
- (च) औषधि वा औषधियुक्त पदार्थ भए सोको प्याकिङ्ग प्रयोग गर्ने तरिका उल्लेख छ वा छैन हेर्ने र औषधि विज्ञ (फार्मासिष्ट) औषधि बिक्री स्थलमा भए वा नभएको एवं औषधि बिक्रेता प्रमाणपत्र समेत हेर्ने,
- (छ) उपभोग्य मिति नाघेको औषधि, प्रशोधित पानी, बिस्कुट, पाउरोटी लगायतका खाद्य तथा उपभोग्य वस्तुहरू फेला परेमा नष्ट गर्ने,
- (ज) उत्पादन मिति, उपभोग्य मिति केरमेट गरेको वा पुनः लेबलिङ्ग वा छपाई गरेको छ वा छैन हेर्ने र पुनः लेबलिङ्ग वा छपाई गरेको पाईएमा त्यस्तो वस्तु जफत गर्ने, वस्तुको प्रकृति अनुसार मुचुल्का गरी नष्ट गर्ने,
- (झ) माछा, मासु, फलफूल, तरकारी, मिठाई पसल, डेरी र होटल बधशाला वा माछा मासु बिक्रीस्थल सफासुग्घर र मापदण्ड अनुसार छ वा छैन हेर्ने र नभएमा कसुरको प्रकृति अनुसार सजग

गराउने वा चेतावनी दिने तथा अटेरी
गरेमा तोकिए बमोजिम दण्ड जरिवाना
गर्ने,

(ज) विक्रेता वा क्रेतालाई वस्तुको
बिलबीजक जारी गरेको छ वा छैन हेर्ने
र बिल अनिवार्य गर्न निर्देशन दिने ।

(२) नगरपालिकाले अनुसूची-२ मा उल्लेखित वस्तु
र सेवाको अनुगमन गर्न उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने
शाखा, इकाई वा डेस्कलाई लिखित कार्य विवरण तोक्नु
पर्नेछ । सोही आधारमा बजार अनुगमन टोलीले बजार
अनुगमन सम्बन्धी कार्य गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-४

उजुरी सम्बन्धी व्यवस्था

११. उजुरी दिन सक्ने: (१) कुनै वस्तु विक्रेता वा सेवा प्रदायकले उपभोक्ताको हित विपरीत व्यापारिक क्रियाकलाप गरेको पाइएमा जोसुकैले समिति वा बजार अनुगमन टोली वा कार्यालयको उपभोक्ता हित संरक्षण हेर्ने शाखा, इकाई, डेस्कसमा मौखिक वा लिखित सूचना वा उजुरी दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कार्यालयले कुनै समाचारपत्र वा सार्वजनिक सञ्चार माध्यम प्रकाशित वा प्रसारित समाचार वा सूचनालाई उजुरीको रूपमा ग्रहण गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम उजुरी प्राप्त भएमा वा कुनै सरकारी निकायबाट अनुगमनको लागि लेखी आएमा सो समेतमो आधारमा कार्यालयले उजुरीको रूपमा ग्रहण गरी बजार अनुगमन टोलीले अनुगमन तथा निरीक्षण गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन तथा निरीक्षण गर्दा विक्रेता वा सेवा प्रदायकले प्रचलित कानून वा मापदण्ड विपरीत व्यापारिक क्रियाकलाप गरेको पाइएमा बजार अनुगमन टोलीले तत्काल कारवाही चलाउनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिम बजार अनुगमन टोलीले गरेको काम कारवाहीमा चित्त नबुझेमा सम्बन्धित व्यक्तिले प्रचलित कानून बमोजिम नगरपालिकाको उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख समक्ष लिखित रूपमा उजुरी दिन सक्नेछ ।

परिच्छेद-५

अनुगमन सम्बन्धी प्रकृया

१२. **अनुगमनको पूर्व तयारी** : अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्नु पूर्व देहायबमोजिमको तयारी गर्नु पर्नेछः-

- (क) निरीक्षण वा अनुगमनमा जानु पूर्व अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवामध्ये कुन कुन विषयलाई पहिलो प्रथमिकतामा राख्ने भन्ने किटान गरी विषयसूची तयार गर्ने,
- (ख) अनुगमनमा जाँदा अनुगमन गरिने वस्तु वा सेवासँग सम्बन्धित ऐन नियमहरू, विवरण र चेकलिस्ट साथै लिइ जानुपर्ने,
- (ग) वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति, बिक्री वितरण, मूल्य, गुणस्तर आदिको बारेमा पर्याप्त सूचना र जानकारी हासिल गर्नुपर्ने,
- (घ) अनुगमन वा निरीक्षण गर्न जानु अगावै तालिका बनाई आवश्यक पर्ने सवारी वा अन्य साधन र आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउनु पर्ने ।

१३. **बजार अनुगमन गर्ने प्रकृया**: (१) बजार अनुगमन गर्दा अनुगमनमा खटिने व्यक्तिले आफ्नो परिचयपत्र देखाई बजार अनुगमन गर्नु पर्नेछ । अनुगमन टोलीको संयोजकले अनुगमनको आवश्यकता बारे जानकारी गराउनु पर्नेछ र सम्बन्धित व्यवसायीले बिना कुनै अवरोध अनुगमन गर्न दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम बजार अनुगमन गर्दा सम्बन्धित व्यवसायीले बाधा विरोध गरेमा बाधा विरोध गर्नेलाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाहीको लागि सम्बन्धित निकायमा अनुरोध गर्न वा लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(३) अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा वस्तु वा सेवाको नमुना सङ्कलन गर्नुपर्ने देखिएमा प्रचलित कानून बमोजिम नमुनासङ्कलन गरी सोको यथार्थ विवरण खुलाई सम्भव भएसम्म सम्बन्धित व्यवसायीको समेत दस्तखत भएको अनुसूची-३ बमोजिमको स्थलगत मुचुल्का बनाउनु पर्नेछ । सम्बन्धित व्यवसायीले मुचुल्का दस्तखत गर्न नमानेमा सोही व्यहोरा जनाई उपस्थित व्यक्तिको रोहबरमा मुचुल्का तयार गरी आवश्यकता अनुसार सिलबन्दी समेत गरी परीक्षणको लागि यथाशीघ्र सम्बन्धित निकायमा नमुना सहित लेखी पठाउनुपर्नेछ ।

(४) अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा तत्काल केही सुधार गर्नुपर्ने देखेमा सम्बन्धित व्यवसायीलाई अवधि तोकी स्थलगत लिखित निर्देशन दिई सुधार गर्न लगाउन सक्नेछ । तर कुनै व्यवसायीलाई कार्यालयमा नै बोलाई सोधपुछ गर्न वा निर्देशन दिनु पर्ने देखिएमा अनुसूची-४ बमोजिम तारेख पर्चा दिई कार्यालयमा हाजिर हुन आदेश दिन सकिनेछ ।

(५) बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा कुनै वस्तु तत्काल नष्ट नगरे जनस्वास्थ्यमा असर पर्ने देखिएमा त्यस्ता वस्तुको नमुनासङ्कलन गरी प्रमाणको रूपमा सुरक्षित राखी अरू प्रचलित कानून बमोजिम आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई सम्बन्धित व्यवसायी र

उपस्थित व्यक्तिहरूको रोहवरमा मुचुल्का गरी वातावरणमा असर नपर्ने गरी त्यस्तो वस्तु नष्ट गर्नुपर्नेछ । सङ्कलित नमुना आवश्यकता अनुसार परीक्षणका लागि प्रयोगशालामा पठाउन सकिनेछ ।

१४. दण्ड जरिवाना : (१) बजार अनुगमन टोलीले बजार अनुगमन गर्दा सेवा वा वस्तु राखेको स्थानको नियमानुसार जाँचबुझ वा खानतलासी गर्न सक्नेछ । खानतलासीबाट वस्तु वा सेवाको बिक्री वितरणमा अनुचित वा अनियमित कार्य गरेको पाइएमा आवश्यकता अनुसार त्यस्तो सेवा वा वस्तुको प्रयोग वा बिक्री वितरणमा रोक लगाउन तथा त्यस्ता वस्तु अनुगमन टोलीले कब्जामा लिई नियमानुसार कारवाही बढाउन सक्नेछ ।

(२) अनुगमन गर्दा कुनै कानूनी कारवाही गर्नुपर्ने देखिएमा अनुगमन टोलीले सम्बन्धित व्यावसायीसँग तुरुन्त लिखित स्पष्टीकरण माग गर्न सक्नेछ ।

(३) अनुगमन टोलीको प्रतिवेदन वा नमुना परीक्षणबाट गर्दा मुद्दा दायर गर्नुपर्ने देखिएमा प्रचलित कानून बमोजिम अनुसन्धान तहकिकातको लागि निरीक्षण अधिकृत तोक्ने गरी मुद्दा दायर गर्न समितिबाट निर्णय गराई यथाशीघ्र अभियोजन अधिकारी समक्ष आवश्यक कागजात सहित लेखी पठाउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम लेखी आएमा सम्बन्धित अधिकारीले प्रचलित कानून बमोजिम प्रक्रिया पूरा गरी सम्बन्धित निकायमा मुद्दा दायर गर्नुपर्नेछ ।

(५) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन टोलीले अखाद्य वस्तु वा अन्य वस्तु नष्ट गर्दा लागेको खर्च सम्बन्धित व्यावसायीले नै व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(६) अनुगमन गरिएका माल वस्तुको प्रकृति अनुसार मुचुल्का उठाउनु पर्नेमा मुचुल्का उठाउने, चेकलिष्ट अनुसार भए नभएको हेर्ने र नमुना परीक्षण लिनुपर्ने भएमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट पारित ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम र त्यस्तो कानूनमा त्यस्तो व्यवस्था नभएकोमा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम नमुना सङ्कलन गर्नुपर्नेछ ।

(७) निरीक्षण, जाँचबुझ वा खानतलासी गर्दा उपभोग्य वस्तु रोक्का राख्नुपर्ने भएमा स्थानीय शासन सञ्चालन सम्बन्धी ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट पारित ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम र त्यस्तो कानूनमा त्यस्तो व्यवस्था नभएकोमा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम निरीक्षण, जाँचबुझ वा खानतलासी गर्नु पर्नेछ ।

(८) वस्तु वा मालसामान सिलबन्दी गर्नुपर्दा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट स्विकृत कानूनमा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम र त्यस्तो कानूनमा त्यस्तो व्यवस्था नभएकोमा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा मालसामान सिलबन्दी गर्नु पर्नेछ ।

(९) खाद्य प्रशोधन गर्न आवश्यक पर्ने कुनै उपकरण जडान भै कुनै वस्तु वा पदार्थको उत्पादन गरिएकोमा अनुगमन गर्ने निकायले उत्पादन प्रशोधन कानून सम्मत भए नभएको हेरी नभएको भए त्यस्तो स्थानमा सिलबन्दी गर्न सक्नेछ । यसरी सिलबन्दी गरिएकोमा प्रशोधन उद्योगलाई निश्चित समयवधि दिई आवश्यक मापदण्ड पूरा गरी सुधार गर्न निर्देशन दिन सकिनेछ ।

(१०) उपदफा (९) बमोजिम निर्देशन दिएकोमा उद्योगले सुधारात्मक कार्य गरी सिलबन्दी हटाई पाउँ भनी कार्यालयमा निवेदन दिएमा कार्यालयको टोलीले बजार अनुगमन गराई सुधार भएको पाइएमा सिलबन्दी हटाई दिन सक्नेछ । सुधार भएको नपाइएमा कानून बमोजिम कारवाही अगाडि बढाउन सक्नेछ ।

(११) वस्तु वा सेवा क्षेत्रमा अनुचित व्यापारिक क्रियाकलाप (अन फेयर ट्रेड प्राक्टिस), कानूनद्वारा नियन्त्रित वा निषेधित व्यापारिक क्रियाकलाप (रिस्ट्रिक्ट भ मनोपालिष्टिक ट्रेड प्राक्टिस) र एकाधिकारपूर्ण व्यापारिक क्रियाकलाप (मनोपालिष्टिक ट्रेड प्राक्टिस) भए नभएको विषयमा समेत अनुगमनका क्रममा हेर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद-६

आचार संहिता

१५. आचार संहिता: बजार अनुगमन गर्न जाने अनुगमन टोलीले निम्न बमोजिमको आचार संहिता पालना गर्नुपर्नेछ:-

- (क) अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्ने स्थल र अनुगमन गरिने वस्तुको बारेमा सो कार्यमा संलग्न सदस्यहरू बाहेक अरु कसैलाई पनि सो बारेमा पूर्व सूचना वा जानकारी गराउनु हुँदैन ।
- (ख) अनुगमनमा खटिने व्यक्तिले आफ्नो नातागोता वा इष्टमित्र कहाँ अनुगमन गर्न जानु हुँदैन ।
- (ग) अनुगमन कार्यमा संलग्न कुनै पनि सदस्यले अनुगमन गर्ने विक्रेता व्यवसायीबाट कुनै

- पनि किसिमको चन्दा, दान, दातव्य वा उपहार स्वीकार गर्नु हुँदैन ।
- (घ) अनुगमन गर्न जाँदा प्रदायकहरूले दिएको सुविधा तथा आतिथ्य स्वीकार गर्नुहुँदैन ।
- (ङ) कुनै किसिमको प्रलोभन वा मोलाहिजामा पर्नु हुँदैन ।
- (च) अनुगमनको कारवाही सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्दा अनुगमन टोलीको नेतृत्व गर्ने व्यक्तिबाट मात्र प्रवाह गर्नुपर्नेछ र अनुगमन टोलीमा रहने अन्य सदस्यको बारेमा जानकारी दिनु हुँदैन ।
- (छ) बजार अनुगमन गर्दा अनुगमन टोलीका पदाधिकारीहरू व्यवसायी समक्ष मर्यादित तरिकाले प्रस्तुत हुनुपर्ने र व्यवसायीको भण्डारण स्थल वा पसलबाट जथाभावी तरिकालेमालवस्तुनिकाल्नुहुँदैन ।
- (ज) अनुगमन टोलीका कुनै सदस्यले अनुगमन सम्बन्धी कार्य गर्दा गोप्यता भङ्ग गर्ने लगायत अन्य कुनै गैरकानूनी काम गरेमा कर्मचारी भए प्रचलित कानून बमोजिम विभागीय कारवाही गर्न र अन्य व्यक्ति भए टोलीबाट हटाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गर्न सकिनेछ ।
- (झ) मानव अधिकारवादी संघ, संस्था, उपभोक्ता हकहित संरक्षण कार्यमा संलग्न संस्था, विभिन्न सञ्चार माध्यममा कार्यरत

सञ्चारकर्मी प्रतिनिधिले अनुगमन कार्यलाई सहयोग पुग्ने गरी अनुगमन प्रक्रियाको स्थलगत अवलोकन गर्न सक्नेछन् । तर सामान जफत गर्ने, धुल्याउने वा नष्ट गर्ने वा सिलबन्दी कार्य सम्बन्धित आधिकारिक कर्मचारी वा प्रहरीद्वारा नैसम्पन्न गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद-७

विविध

१६. बजार अनुगमन समितिको कार्यक्रम तथा बजेट:(

१)नगरपालिकाले आफ्नो स्रोत साधन र जनशक्ति प्रयोग हुने गरी बजार अनुगमनका लागि आवश्यक कार्यक्रम र बजेट प्राथमिकताका साथ वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) नेपाल सरकारबाट बजार अनुगमनका लागि अनुदान प्राप्त भएमा सोही अनुसार कार्यक्रममा समावेश गर्नुपर्नेछ ।

(३) वार्षिक कार्यक्रममा उपभोक्ता सचेतनाको कार्यक्रम समेत समावेश गर्नुपर्नेछ ।

(४) बजार अनुगमनको क्रममा नमुना संकलन गर्दा प्रदायकलाई वस्तुको मूल्य भुक्तानी गरी विल लिनु पर्नेछ ।

(५) बजार अनुगमन टोलीमा खटिएका व्यक्तिलाई कार्यालयले खाजा बापत भत्ता दिनुपर्नेछ ।

१७. स्थानीय प्रशासनको कर्तव्य: बजार अनुगमन गर्दा अनुगमन टोलीले सुरक्षा लगायतका आवश्यक सहयोग

माग गरेमा तत्काल त्यस्तो सुरक्षा तथा सहयोग उपलब्ध गराउनु स्थानीय प्रशासनको कर्तव्य हुनेछ ।

१८. असल नियतले गरेका काम बचाऊ: यस निर्देशिका बमोजिम बजार अनुगमन गर्दा असल नियतले गरेका कामको सम्बन्धमा टोलीका संयोजक तथा सदस्य उपर कुनै कारबाही हुनेछैन ।
१९. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस निर्देशिकामा भएको व्यवस्थाले प्रचलित कानून बमोजिम हुने अन्य अनुगमन कार्यलाई बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।
२०. दण्ड सजाय:स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ वा नगर सभाबाट पारितऐनमा व्यवस्था भएकोमा सोही बमोजिम र नभएमा अन्यथा प्रचलित कानून (उपभोक्त हित संरक्षण ऐन नियम, खाद्य ऐन नियम, औषधि विक्री वितरण सम्बन्धी ऐन नियम, कालो बजारी तथा अन्य केही सामाजिक अपराध तथा सजाय ऐन, मासु जाँच ऐन, लगायतका) अधीनमा रही बजार अनुगमनबाट दोषी पाइएका व्यवसायी उपर कानूनी कारबाही र दण्ड सजाय गर्नु पर्नेछ ।
२१. प्रतिवेदन:बजार अनुगमनको मासिक प्रगति प्रतिवेदन अनुसूची-५ अनुसार तयार गर्नुपर्नेछ ।
२२. बाधा अड्काउ फुकाउने अधिकार: यस निर्देशिकाको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ परेमासमितिको बैठकबाट निर्णयका लागि बाधा अड्काउ फुकाउ गर्ननगरपालिकामा पठाईने छ ।
२३. संशोधन: यस निर्देशिकामा थपघट गर्ने अधिकार प्रचलित कानूनको अधीनमा रही नगर कार्यपालिकाको हुनेछ ।

अनुसूची-१

(दफा ५ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

श्री गोकर्णेश्वर नगरपालिका

विषय:- बजार अनुगमनको मासिक प्रतिवेदन ।

आज मिति २० / / देखि २० / / सम्म निम्न स्थानमा बजार अनुगमन गर्दा निम्नानुसार देखिएको व्यहोरा अनुरोध छ ।

क्र. सं.	अनुगमन गरिएको स्थान	अनुगमन गरिएको क्षेत्र/प्रकृति/वस्तुहरू	अनुगमनको विवरण (परिणाम, अवस्था र अन्य कुरा) व्यवसायिक प्रतिष्ठा संस्था	सामानको जफत वरामदी नाम/परिमाण	नष्ट गरिएको वस्तु/परिमाण नाम परिमाण	सिलबन्दी गरिएको मात्रा/संख्या	गरिएको तमुन संकलन मात्रा/संख्या	कैफियत

बोधार्थ:

श्री संयोजकज्यू

उपभोक्ता हित संरक्षण समिति ।

अनुसूची-२

(दफा १० को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

(अ) अनुगमन गरिने वस्तुको वर्गीकरण: बजार अनुगमनको क्रममा विभिन्न उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको अनुगमन गर्नु पर्ने भएकाले उपभोग्य वस्तु तथा सेवाको निम्नानुसार वर्गीकरण गरिएको छ:-

समूह “क”

खाद्यान्न माछा तथा मासुजन्य, तरकारी फलफूल वा अन्य दैनिक उपभोग्य वस्तु

- (१) खाद्यान्न तथा खाद्य पदार्थहरू नून, चिनी, चिया, कफी, मह, प्रशोधित पानी आदि,
- (२) अप्रशोधित, अर्धप्रशोधित वा प्रशोधित खाद्य पदार्थहरू,
- (३) प्रशोधित खाद्य पदार्थ उत्पादन गर्न प्रयोग गरिने कच्चा पदार्थ,
- (४) खाद्य पदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योग,
- (५) खाद्य पदार्थ बिक्री वितरण गरिने बिक्रीस्थल र भण्डारगृह वा सञ्चय स्थल,
- (६) खाने तेल, घिउ (वनस्पती घिउ समेत),
- (७) दुध तथा दुग्ध पदार्थहरू र दुध प्याकिङ्ग गर्न प्रयोग हुने प्लाष्टिक पाउचहरू,
- (८) माछा, मासु, अण्डा,
- (९) मसलाजन्य पदार्थहरू (जिरा, मरिच, अदुवा, लसुन, धनिया, बेसार, ज्वानो, मेथी, ल्वाड, सुकुमेल, अलैची, दाल्चिनी र खुर्सानी

लगायतका मसलाको रूपमा उपभोग गरिने
पदार्थहरू

समूह “ख”

औषधि एवं स्वास्थ्य सेवा

- (१) औषधि तथा औषधिजन्य पदार्थहरू (पशुपंक्षी औषधि तथा जडिबुटीमा आधारित औषधिसमेत),
- (२) औषधि उत्पादन गर्ने उद्योग तथा बिक्री वितरण गरिने स्थल,
- (३) अस्पताल, नर्सिङहोम, क्लिनिक आदि स्वास्थ्य सेवा प्रदायक सस्थाहरू ।

समूह “ग”

रासायनिक मल, विषादी, बिउ बीजन, कृषि औजार

- (१) पशुपंक्षी आहार र त्यसमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थहरू समेत,
- (२) रासायनिक मल, विषादी, बिउ बीजन, कृषि औजार ।

समूह “घ”

इन्धन

इन्धन भण्डारण, पेट्रोलियम पदार्थकोनापतौल, गुणस्तर मूल्य तथा मापदण्डको परिपालना ।

समूह “ङ”

निर्माण सामग्री

ढुङ्गा, इटा, गिट्टी, बालुवा लगायतका निर्माण
सामाग्री तथा सोसँग सम्बन्धित उद्योग, भण्डारण
स्थल र विक्री वितरण स्थल ।

समूह “च”

शैक्षिक सामाग्री

- (१) पाठ्य सामग्री, स्टेशनरी लगायतका शैक्षिक सामाग्री ।
- (२) शिक्षा निर्देशिका अनुसार विद्यालयको शुल्क आदि ।

समूह “छ”

होटल/लज/रेष्टुरा/खाजाघर/चमेना गृह/लज

- (१) होटल/रेष्टुरा/खाजाघर/चमेना गृह/लजको सरसफाइ तथा अन्य व्यवस्थापन,,
- (२) प्रशोधित र अप्रशोधित मालवस्तुको भण्डारण
- (३) होटल, रेष्टुरा तथा मिठाई पसलहरूमा बिक्री हुने पकवान तथा प्याकेजिङ्ग गरी बिक्री हुने खाद्य पदार्थहरू, हल्का पेय पदार्थहरू, मदिराजन्य पदार्थ ।

समूह “ज”

सुर्तिजन्य पदार्थ

- सुपारी, पानपराग, सुर्ती, विडी, चुरोट तथा सुर्तिजन्य पदार्थ ।

समूह “झ”

नाप तौल

- ढक, तराजु लगायतका नापतौलमा प्रयोग हुने उपकरण ।

समूह “ञ”

पशुपंक्षी हाट बजार

पशुपंक्षी हाटबजार तथा विक्री स्थल ।

समूह “ट”

सौन्दर्य सामाग्री

(१) विभिन्न प्रकारका सौन्दर्य सामाग्री

(२) ब्यूटी पार्लर/सैलुन आदि ।

समूह “ठ”

विद्युतीय सामान

(१) विद्युतीय सामान,

(२) इलेक्ट्रनिक्स सामान ।

समूह “ड”

रङ्ग, रोगन

विभिन्न कम्पनीका भवन सम्बन्धी रङ्ग र रङ्ग
रोगन सम्बन्धी सामग्री ।

समूह “ढ”

गरगहना

सुन, चाँदि, हिरा, मोती, जवाहरत तथा सो बाट
निर्मित गरगहनाहरुको नापतौल एवं गुणस्तर ।

समूह “ण”

सवारी साधन

ट्याक्सी मिटर शुल्क र रिक्सा, नगरबस आदिको
भाडा आदि ।

समूह “त”

अन्य

अन्य उपभोग्य मालवस्तुको उत्पादन स्थल,
प्रशोधन स्थल, ढुवानीको अवस्था, विक्री स्थलहरू,

(आ) अनुगमन गरिने सेवाको विवरण:

- (१) व्यापारिक सेवा
- (२) सञ्चार सेवा,
- (३) स्थल यातायात तथा हवाई सेवा,
- (४) विद्युत सेवा,
- (५) खानेपानी सेवा,
- (६) विज्ञापन सेवा अन्य उपभोग्य सेवा,
- (७) स्वास्थ्य सेवा,
- (८) शिक्षा सेवा,
- (९) वित्तीय सेवा ।

अनुसूची-३

(दफा १३ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

मुचुल्का

काठकाण्डौ जिल्ला, गोकर्णेश्वर नगरपालिका

वडा नं. टोल.....मा खडा गरेको घटनास्थल
/बरामदी/खानतलासी/शीलछाप लगाएको मुचुल्का:-

१. उजुरी वा सूचनाको छोटकरी विवरण:-

२. चार किल्ला सहित खानतलासी/बरामदी गरिएको
मालवस्तुको नमुना तथा ठाउँको विवरण:-

३. बरामद भएको सामान/दसीको विवरण/सिलछाप गरिएको
विवरण:-

(क)

(ख)

(ग)

४. खानतलासी/बरामदी भएको देखेबमोजिम सहिछाप गर्ने
साक्षी:- (नाम, वतन समेत)

(क)

(ख)

(ग)

५. रोहबरमा बस्नेहरूको नाम, थर, उमेर, वतन र सहिछाप:-

(क)

(ख)

(ग)

६. निरीक्षण टोलीले मेरो उद्योग, गोदाम, पसलमा अनुगमन गर्दा कुनै सामान हिनामिना भएको छैन । माथि प्रकरण ३ मा उल्लेख भएको मालवस्तु तथा सामानहरू उद्योग, गोदाम, पसलबाट बरामद भएको हो । साथै टोलीले लगाएको सिल थान.....छाप भएको साँचो हो भनी सहिछाप गर्ने:-

(क)

(ख)

(ग)

७. कार्य तामेली गर्ने:-

(क)

(ख)

(ग)

मिति:-

समय:-

अनुसूची-४

(दफा १३ को उपदफा (४) सँग सम्बन्धित)

तारेख भरपाई

पक्ष:.....

विपक्ष: जिल्ला गाउँपालिका वा
नगरपालिका वडा नं. स्थायी घर
भई हाल..... जिल्ला नगरपालिका वडा
नं..... बस्ने श्री का
नाती/नातिनी श्री का छोरा/छोरी वर्ष
..... को नामको व्यवसायका
सञ्चालक श्री सम्पर्क नं.

तारेख

मितिसाल महिना गते रोज दिनको
समय बजे उपस्थित हुनेछु भनी सही छाप गर्ने,-

हस्ताक्षर:

नाम:

मिति.....

साल..... महिना..... गते रोज

अनुसूची-५

(दफा २१ सँग सम्बन्धित)

दैनिक बजार अनुगमन फारम

मिति:

व्यापारिक प्रतिष्ठानको नाम:

ठेगाना:

प्रोपाइटर वा फर्मधनीको नाम:

फोन नं.:

क्र. सं.	विवरण	भएको	नभएको	टोलीबाट दिइएको निर्देशन
१.	मूल्य-सूची			
२.	साइनबोर्ड			
३.	व्यवसायदर्ता/नवीकरण			
४.	नापतौलको प्रमाण			
६.	लेबलमा खुलाउनुपर्ने कुराहरू स्पष्ट उल्लेख भए/नभएको			
७.	म्याद नाघेको			

	सामाग्री			
८.	स्थायी लेखा (PAN) नम्बर/VATमादर्ता			
९.	बिक्री बिल दिने प्रक्रिया भए/नभएको			
१०.	खाद्य अनुज्ञापत्र (खाद्य उद्योगको लागि)			
११.	मासुको गुणस्तर सन्तोषजनक भए/नभएको			
१२.	मिठाईको गुणस्तर लगायतका पक्षहरू सन्तोषजनक			
१३.	ग्याँसको तौल, मूल्य लगायतका विषय सन्तोषजनक			
१४.	खरिद बिल/नभएको			
१५.	यस अगाडिको निर्देशनमा पालना			
१६.	अन्य कैफियतपूर्ण स्थिति (खुलाउने)			

यस कार्यालयबाट खटिएको देहायको बजार अनुगमन टोलीबाट तपाईंको बिक्रीस्थल,गोदाम वा उद्योगको निरीक्षण गर्दा

निम्न अनुरूपको स्थिति भेटिएकोले देहायअनुसार गर्नु, गराउनु हुन निर्देशन दिइएको छ:-

एक पटक दिइएका निर्देशनहरू पुनः अनुगमन गर्दा पालना नभएको पाइएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

निरीक्षण टोली

१. संयोजक श्री
२. सदस्यश्री
३. सदस्यश्री
४. सदस्यश्री
५. सदस्यश्री.....

मथि उल्लेखित विवरण ठिक छ भनी सही गर्ने

उत्पादक/विक्रेताको नाम:

हस्ताक्षर:

प्रतिष्ठानको छाप

द्रष्टव्य: बजार अनुगमन फारमको प्रमाणित प्रति सम्बन्धित व्यवसायीलाई दिनुपर्नेछ ।

स्वीकृत मिति: २०७५/०१/०९

आज्ञाले,

दिपक कोइराला
प्रमुख प्रशासकीय
अधिकृत